Raad 3 juli 2023 VJN

Voorzitter, leden van het college, collega-leden van de raad, belangstellenden in de raadszaal en via de livestream.

Tijdens de algemene beschouwingen kijken we terug op de afgelopen periode en vooruit naar 2024. Na de verkiezingen van 2022 en de formatie van het college zijn we inmiddels ruim een jaar onderweg. In dat jaar is veel gebeurd; veel ook wat we als CDA Westervoort in de jaren daarvoor hebben ingezet.

Niet zonder trots noem ik in de eerste plaats onze woon- en bouwagenda. Vele jaren van voorbereidingen hebben zich in het afgelopen maanden samengebald tot concrete uitzichten op woningen in Westervoort Noord, het centrum, de Nieuwhof, de Flerefluiter, de flexwoningen, de Klapstraat ter hoogte van de Lange Maat, het Clossei en Fort Geldersoord. We kunnen nu echt concreet werk maken van de woningnood onder Westervoortse jongeren, ouderen en gezinnen. Dank aan het college voor de niet aflatende inzet op dit onderwerp. Ik kom op dit thema overigens nog nader terug.

Waar we het college en wethouder Sluiter in het bijzonder ook voor willen prijzen is de inzet rondom de voorrang voor eigen inwoners bij de toewijzing van huisvesting in Westervoort. Wij van het CDA Westervoort maken ons al vele jaren sterk voor dit onderwerp. Wethouder Sluiter is op dit thema lange tijd een spreekwoordelijke roepende in de woestijn geweest in de bestuurlijke overleggen. Zelfs in Den Haag is het nu doorgedrongen en maakt de nieuwe Huisvestingswet het mogelijk om eigen inwoners een voorkeurspositie te geven. Dank dus aan de wethouder voor zijn vasthoudendheid en gedrevenheid.

Nadat Prins Pieter in 2013 het initiatief nam om het tunneltje van Biddle te restaureren is er veel gebeurd. Op initiatief van het CDA Westervoort is in 2019 bij motie ook vanuit de gemeentekas een flinke bijdrage geleverd aan de restauratie van het Biddle viaduct en het CDA Westervoort heeft daarbij ook zelf een substantiële bijdrage gedaan in de restauratie-pot. Het Biddle viaduct levert een goed voorbeeld van saamhorigheid en verbinding op in een kleine gemeente. Veel dank aan de Stichting SCW en alle vrijwilligers die dit mogelijke hebben gemaakt. Een ander voorbeeld van deze gemeenschapszin, zijn de bankjes op de wandelroutes in en om ons dorp, gerealiseerd door het burgerinitiatief Bankjes voor Westervoort. Ook wij hebben één van die bankjes geadopteerd overigens.

Een van de wandelroutes loopt langs en over de Bult van Natuurmonumenten. Vele jaren al maken wij ons, in het belang van de gezondheid van onze inwoners, hard voor een goed beheer en monitoring van de Bult. Bij de besluitvorming rond het Nazorgplan in 2021 is vastgesteld dat er geen gevaar was voor de volksgezondheid.

In 2024 zal er voor het eerst in het kader van het Nazorgplan een uitgebreide monitoring van de Bult plaatsvinden. We hopen als CDA dat er dan dezelfde conclusies getrokken kunnen worden Dankzij de inzichten die voortvloeien uit de monitoring kijken we thans niet meer naar een landschappelijk probleem maar naar een verrijking voor het dorp en de gemeenschap.

Voorzitter, dan iets heel anders. De oorlog in de Oekraïne heeft een grote vluchtelingenstroom teweeg gebracht, naast de vluchtelingenstroom die we al langer kennen. Ook Westervoort en haar inwoners en ondernemers hebben zich in het afgelopen jaar betrokken getoond en bijgedragen aan de opvang en tijdelijke noodmaatregelen om deze oorlogsvluchtelingen op te vangen. Dank aan alle betrokkenen en vrijwilligers in Westervoort en de medewerkers van 1Stroom die zich hebben ingezet om de opvang in goede banen te leiden.

Terugkijkend wil ik tenslotte nog stil staan bij het project Sterk Bestuur waar we sinds een aantal maanden intensief mee bezig zijn. Uitgangspunt daarvan is dat Westervoort zelfstandig wil blijven en met de eveneens zelfstandige gemeente Duiven ambtelijk wil samenwerken. Zelfstandigheid is alleen mogelijk als de gemeente beschikt over voldoende bestuurskracht en uit eerder onderzoek bleek dat Westervoort op onderdelen niet voldoende bestuurskracht had. Daar werken we nu hard aan en een belangrijk punt, te weten de financiën op orde, is daarbij al in belangrijke mate verbeterd. Het CDA Westervoort heeft de overtuiging dat we met de steun van Pröpper en Partners en de inzet van alle fracties, het college en onze ambtelijke organisatie, de ambitie van een zelfstandige en bestuurskrachtige gemeente kunnen vervullen. We denken daarin een gezamenlijk belang te hebben met de gemeente Duiven en gaan dan ook graag in gesprek met de collega-raadsleden van Duiven over het project.

Dan de doorkijk naar 2024 en de daaropvolgende jaren.

In de eerste plaats: Er worden in de aankomende tijd belangrijke stappen gezet in ons bouw- en woningprogramma. Het komt er nu echt op aan.

Twee weken geleden werden de eerste beelden van Westervoort Noord en het Centrum gepresenteerd aan de inwoners. Zaal Wieleman was te klein om alle belangstellenden te ontvangen. Belangrijke onderwerpen dus voor de inwoners van Westervoort.

Bij alle vreugde dat we grote en belangrijke stappen maken, zijn er ook grote zorgen bij onze fractie. We zetten breed in op participatie bij deze projecten, maar we weten nu al dat participatie, hoe intensief ook, niet zal leiden tot het voorkomen van rechtszaken bij de Raad van State. Het vrije uitzicht is, zo merkten wij recent nog, voor sommigen een groot goed (en dar valt ook nog wel te begrijpen), maar de belangen van heel veel jongeren, ouderen en gezinnen die huisvesting nodig hebben, moeten wijken voor dat goed. Participatie in dit soort processen is er niet alleen voor de inwoners die bezwaren hebben tegen het bouwen van woningen; wat ons betreft zouden ook andere belanghebbenden, waaronder inwoners die een mooie gelegenheid voor zichzelf en hun gezinnen zien, zich actief in de participatie moeten roeren.

Bouwen en wonen zijn dus prioritaire zaken. We spreken hiermee tevens uitdrukkelijk uit in te stemmen met de reserveringen voor versnellen van woningbouw en de sportvelden.

Wij stellen wel vraagtekens of de huidige kunstgrasvelden (die al een jaar of 15 oud zijn) nog wel meegaan tot het moment van de verhuizing van de voetbalclubs. Er gaat nog wel wat tijd overheen voordat duidelijk is of en zo ja waarheen de clubs verhuizen en dan moet het planontwerp ook nog gerealiseerd worden. Wij roepen het college op om op dit punt haast te maken, zodat er snel duidelijkheid is voor alle belanghebbenden en er vervolgens voortvarend met de realisatie van e.e.a. kan worden begonnen.

Voorzitter, voor automatisering c.q. beveiliging worden grote bedragen gevraagd, maar de onderlegger daarbij is bijzonder dun. Dat geldt overigens ook voor veel andere onderwerpen in de VJN. Voor 2023 en 2024 wordt aan de deelnemende gemeenten 5 ton gevraagd i.v.m. een verbetertraject om klaar te zijn voor de toekomst. Op termijn zou er dan nog eens 5 ton nodig zijn i.v.m. de importantie van informatieveiligheid.

De onderbouwing van de jaarlijkse extra bijdrage van € 165.000 voor de periode van 2025 tot en met 2027 is dun en de bedragen sporen ook niet goed met de meerjarenbegroting van de RID die wij afgelopen juni nog hebben besproken. En het valt ons ook op dat de andere deelnemers in de RID, blijkens de VJN's van die gemeenten, evenveel bijdragen als Westervoort. Dat roept vragen op bij ons, omdat het belang van de gemeenten in zo'n samenwerking doorgaans wordt afgemeten naar rato van het aantal inwoners; onze inwoners betalen dus nu naar rato veel meer dan de inwoners van Zevenaar aan informatiebeveiliging, terwijl het belang hetzelfde is. Wij verzoeken de portefeuillehouder met klem, mede gelet op de hoge bedragen die worden gevraagd dit punt nader te bespreken met de partnergemeenten en de raad daarover te informeren. Kan de portefeuillehouder dit toezeggen?

Over de gevraagde gelden voor de jaren vanaf 2025 hebben wij een amendement voorbereid. In lijn van de bestendige gedragslijn van het CDA Westervoort willen wij de bedragen RID voor de jaren 2025 tot en met 2027 vooralsnog schrappen uit de VJN en het college opdragen eerst met een goed plan te komen. Geen geld zonder een concreet plan dus en als dat er is, zal ook duidelijkheid geboden moeten worden welk aandeel elk van de deelnemende gemeenten heeft in het totaal.

Voorzitter, wij hebben ons een aantal jaren geleden bij motie sterk gemaakt voor een gezamenlijke inkoper; gezamenlijk met Zevenaar en Duiven. Dat stuitte ondanks verwoede pogingen vanuit ons college steeds op terughoudendheid van de kant van Zevenaar. Onlangs is duidelijk geworden dat Zevenaar hier niet meer aan mee wil werken. Dat biedt kansen om dit onderwerp samen met Duiven en zonder Zevenaar op te pakken. De motie ligt er nog steeds en wij vragen de portefeuillehouder de motie in overleg met Duiven tot uitvoering te brengen. Graag een reactie van het college hierop.

V.w.b. programma 2 haak ik in de eerste plaats aan bij hetgeen ik ook al in de laatste commissievergadering naar voren heb gebracht: de forse investeringen in het

sociaal domein. Voor een belangrijk deel liggen die investeringen in het domein van de jeugdzorg, verdeeld over diverse disciplines. Dat er forse problemen zijn in de jeugdzorg is een feit; dagelijks kunnen we daarover lezen in de nieuwsbladen. Het blijft wel gissen tot welk investeringsniveau je moet gaan om te komen tot een beheersbare situatie waarin we problemen snel en op de juiste wijze kunnen oppakken en oplossen. Wij realiseren ons goed dat het bij investeringen in het sociaal domein lastig is om te voorspellen wanneer de terug-verdien-effecten van die investeringen zichtbaar worden en hoe groot die effecten zijn. Toch is dat wat we vragen. De investeringen zijn bedoeld om de problemen in het voorliggende veld, dicht bij huis aan te pakken en hoge kosten te vermijden die doorgaans samenhangen met gespecialiseerde hulpverlening door externe zorginstellingen. Er zitten ook financiële doelen aan de transformatie wil ik maar benadrukken en er zijn grenzen aan hoever we willen en moeten gaan in het doen van dit soort forse investeringen. De wethouder heeft toezeggingen gedaan over hoe wij kunnen volgen wat de effecten, waaronder de financiële, zijn van deze investeringen en wij zullen de rapportages op dit punt met zeer veel aandacht volgen.

Deel van het voorliggende veld vormen ook de vele mantelzorgers in Westervoort. Onder het herstelplan hebben we het mantelzorgcompliment helaas moeten afschalen, maar nu we er financieel iets beter voorstaan willen wij graag het mantelzorgcompliment voor de aankomende 3 jaren weer opnieuw beschikbaar stellen en afhankelijk van onze financiële situatie kan het daarna worden voortgezet. Wij hebben daarom een amendement hieromtrent ingediend en in dat amendement hebben we ook wat kaders aangegeven voor de uitvoering. We denken hiermee een ruimhartig gebaar te kunnen maken naar de mantelzorgers in Westervoort en tegelijkertijd bij te dragen aan budgettaire beheersbaarheid.

Ook de voedselbank willen wij voor de aankomende 3 jaren extra ondersteunen en het bedrag dat we jaarlijks al doneren ophogen naar 10K. We hoeven de krant maar open te slaan om te zien dat het beroep op de Voedselbank flink toeneemt, mede als gevolg van de gierende inflatie waarmee we geconfronteerd worden. Ook hiervoor hebben we dus een amendement voorbereid en ingediend.

V.w.b. programma 3 wil ik op deze plaats nog stil staan bij het onderwerp afval. De hoeveelheid restafval daalt in Westervoort, maar er moet nog veel gebeuren, met name in de bewustwording van onze inwoners en mogelijk specifieke doelgroepen daarbinnen. Anders gaan we de gestelde doelen niet behalen. Daarvoor is in het verleden budget beschikbaar gesteld en wij begrijpen dat een gespecialiseerde partij binnenkort op het punt van gedragsverandering aan de slag gaat. Mooi dus dat het CDA amendement hieromtrent nu tot uitvoering komt.

Dat brengt mij ook op de toekomst van onze afvalinzameling en -verwerking. We hebben daarover een interessante voorlichtingsavond gehad afgelopen week. Los van het scenario dat straks gekozen wordt (via marktpartij op via overheid-gedomineerde partij) geven wij wel alvast af, dat het huidige serviceniveau naar onze inwoners en het huidige kostenniveau wat ons betreft maatgevende punten zijn voor de toekomstige dienstverlening.

De wensen die in programma 3 zijn opgenomen hebben verder onze goedkeuring, waarbij we v.w.b. de asfaltering van de Dorpstraat nog wel kennis willen nemen van het deskundigenrapport dat ons comfort moet geven op de vraag of asfaltering de juiste oplossing is voor het trillingsprobleem waar de bewoners mee worden geconfronteerd.

Voorzitter, we komen uit een situatie waarin we financieel onder water stonden en de huidige en verwachtte resultaten en saldo's laten het niet toe om de strakke sturing op kosten los te laten. Integendeel, we zullen ook nog eens rekening moeten houden met flinke bezuinigingen bij de rijksoverheid met dito gevolgen voor de uitkeringen via het Gemeentefonds. In de meicirculaire zien we verder ook een aankondiging van bezuinigingen op jeugdzorg. En met name maken wij ons ook zorgen over de kostenontwikkelingen bij de diverse gemeenschappelijke regelingen. De financiën zullen wat ons betreft absoluut op orde moeten zijn om onze zelfstandigheid te behouden.

T.a.v. de kostenontwikkeling van de gemeenschappelijke regelingen hebben wij bij de behandeling van de jaarrekening en ook in de laatste commissievergadering al opmerkingen gemaakt.

Voor alle gemeenschappelijke regelingen is het beeld vergelijkbaar: forse formatie- en/of kostenstijgingen en daarmee stevenen we regelrecht af op een levensgroot budgetprobleem. Wij steunen dan ook zeer het voornemen van het college om een takendiscussie aan te gaan met de verschillende gemeenschappelijke regelingen. Sterker nog, naar voorbeeld van de opdracht die Duiven zichzelf gegeven heeft en heeft verwoord in de zienswijzen aan de gemeenschappelijke regelingen, willen wij het college taakstellend opdragen te komen tot een neerwaartse bijstelling van de bijdragen/begrotingen van de gemeenschappelijke regelingen met tenminste 3 %. Dat moet ons meer lucht bieden om binnen budget te blijven in de aankomende jaren.

Dit punt hebben wij ondergebracht in een separate motie, die straks nog nader aan de orde komt.

Tot zover onze bijdrage in eerste termijn. Dank voor uw aandacht.